

DE STUDIE VAN DE ACCOUNTANCY AAN DE N.E.H.S. ONDER NIEUWE LEIDING

door Drs. E. J. Flipse

In de tweede helft van oktober van dit jaar is een nieuw bewind aanvaard voor de opleiding van accountants aan de Hogeschool te Rotterdam.

Een tweetal hoogleraren, Prof. A. A. de Jong en Prof. A. Goudekot hielden inaugurele oraties, resp. aangekondigd als:

„Enige beschouwingen over de administratieve organisatie van het bedrijf” (d.d. 18 oktober) en

„Enige beschouwingen over de grondslagen van het accountantsberoep” (d.d. 25 oktober).

Alvorens op de oraties, welke beide bij Stenfert Kroese N.V. in druk verschenen, nader in te gaan een tweetal opmerkingen vooraf:

a. De organisatie van de accountantsopleiding.

Wederom heeft men in Rotterdam de opleiding in handen gelegd van een twee-tal bijzondere hoogleraren, thans geassisteerd door één lector.

Vlak na de 2de wereldoorlog was de constructie ongeveer gelijk (wijlen Dijker en Blazer als bijzondere hoogleraren, met naar ik meen 2 lectoren).

Gedurende een betrekkelijk korte tijd heeft Prof. Keuzenkamp alleen de leiding verzorgd. Een standaard oplossing voor de personeelsbezetting is kennelijk nog niet gevonden, getuige ook de gans andere wijze van organisatie van de opleiding in Groningen, in Tilburg en in Amsterdam.

b. Met de intrede van Prof. de Jong is voor het eerst naar mijn mening in ons land een plaats bij de leiding van de accountantsstudie ingeruimd aan een afgestudeerde van de N.E.H.S. Dit feit moge een aanmoediging betekenen voor alle afgestudeerden, zoveel als hen mogelijk is te blijven bijdragen aan de opleiding voor accountants in het algemeen. Het beroep heeft dit nodig!

Thans enkele opmerkingen aangaande beide oraties.

Een gelegenhedsoratie vraagt van de spreker een keuze. Hij kan, rekening houdend met het gemengd gehoor, de gelegenheid aangrijpen de door hem te doceren stof (veelal een afgebakend gebied der wetenschap) nader tot de buitenstaanders te brengen. Alsdan zal hij hen een algemeen inzicht aangaande dit gebied en haar raakvlakken met andere delen der wetenschap trachten te verschaffen. Ook kan de spreker de gelegenheid aangrijpen de uitkomsten van zijn studie van een bepaald hoofdstuk uit zijn gebied van wetenschap, aan de vakgenoten ter kennis te brengen.

Prof. de Jong heeft kennelijk voor het eerste geopteerd en een rustige verkenning van het terrein van zijn leeropdracht ondernomen.

Dit wil geenszins zeggen, dat er in zijn rede geen belangrijke aspecten naar voren zijn gekomen. Tegenover de aanpak die Starreveld gaf in zijn lectorale oratie van oktober 1955, waarbij de administratie een „al of niet zelfstandig orgaan” werd genoemd¹⁾, welke administratieve organisatie haar eigen doeleinden zou kunnen stellen²⁾, benadert de

1) Starreveld blz. 19.

2) Starreveld blz. 23.

Jong het vakgebied vanuit de administratieve functie; daarbij wijst de Jong op de *ondersteunende* taak van de administratie ten behoeve van de organisatie van het bedrijf.

Tegenover de poging van Starreveld het geheel van kantoorwerkzaamheden mede bij het vakgebied der administratieve organisatie onder te brengen, staat de Jong voorsnóg in een afwachtede houding, al wordt door hem uiteraard het bestaan van technische verwantschap etc. niet ontkend.

Wellicht mogen wij binnen niet al te lange tijd de uitkomsten van de nadere analyse aangaande de afbakening van de begrippen „interne organisatie” en „administratieve organisatie” tegemoet zien.

De beschouwing van Prof. Goudekot, gericht op de grondslagen van het beroep, waartoe de studie van de accountancy toegang geeft, ziet voor de uitoefening van dit beroep twee fundamentele „aspecten” (voorwaarden?) n.l. „een op het beroep ingestelde persoonlijkheid” en „doelmatige arbeid”.

Ik vrees, dat Goudekot's stelling: „de opleiding moet zowel voor het één als voor het ander de basis leggen”, geen rekening houdt met de mogelijkheden.

De persoonlijkheid is m.i. voorsnóg een voorwaarde, welke als gegeven bij de opleiding zal moeten worden aanvaard. De gelegenheid hieraan veel en met succes te dokteren, is mij niet bekend. Met name rijst bij mij de vraag of „het zich bewegen in het practizerende accountantsmilieu... tenslotte de noodzakelijke afronding en vervolmaking”, zoals Goudekot hoopt, van de persoonlijkheid zal brengen.

Zolang het woord vervolmaking alleen een streven aanduidt, meen ik dat de hier neergelegde gedachte te eenzijdig alleen het beroep van accountant en het accountantsmilieu beziet. De persoonlijkheidseisen zullen m.i. voor allen gelden, die meerdere kennis en inzicht hebben mogen verwerven dan anderen, en deze kennis bezigen om die anderen te adviseren. Zowel de medicus, de jurist als de ingenieur, de apotheker zowel als de godgeleerde, zal — wil hij de samenleving werkelijk dienen en helpen vooruit te komen — dezelfde „specifieke eisen t.a.v. de persoonlijkheid” moeten stellen. In hoeverre deze algemene maatschappelijke verantwoordelijkheid aan een Universiteit, waar meerdere faculteiten elkaar ontmoeten, bij de Universitaire opleiding door het onderling verkeer der studiosi, beter begrepen zal worden dan bij een uitsluitende vakopleiding, moge ik voorlopig aan anderen over laten om uit de doeken te doen.

Belangrijk in verband ook met de beschouwingen van de Jong, hierboven genoemd, is de plaatsbepaling die Prof. Goudekot geeft aan de administratieve organisatie en aan de inrichtingsleer.

De administratieve organisatie ziet hij n.l. als een onderdeel van de bedrijfseconomie, de inrichtingsleer als de vervolmaking (alweer dat m.i. lelijke woord! (Fl.)) van de kennis omtrent de administratieve organisatie.

De inrichtingsleer als één van de typische toepassingen van de bedrijfs-huishoudkunde wordt m.i. ten onrechte niet centraal gesteld.

Wanneer in het bovenstaande de kritische zin enigszins domineerde, is dit uitsluitend het gevolg geweest van de wens aan beide oraties meer dan oppervlakkige aandacht te schenken.

De warme liefde tot het beroep, welke in de beide redevoeringen naar buiten uitstraalt, doet het allerbeste hopen en geeft het volle vertrouwen voor het toekomstige peil van de opleiding voor accountants in Rotterdam.